

[Forsvarsministeren.]

punkter, jeg gav udtryk for under samtalen med den menige.

Jeg har derfor fundet det ønskeligt at fremsætte en lidt bredere redegørelse for det problem, der er udgangspunktet for debatten, end den, en besvarelse i spørgedten giver mulighed for.

Den menige havde nylig overstået sin rekruttid og dér oplevet det chok, mødet med forsvaret kan være og ofte er for de værnepligtige.

Han samlede forståeligt nok ud fra egne erfaringer sin harme om den befalingsmandsgruppe, rekrutterne har nærmest inde på livet: de værnepligtige befalingsmænd. Hans kritik var unuanceret og generel, hvilket jeg gentagne gange under samtalen foreholdt ham. Men jeg kunne ikke blankt afvise, at forsvarets udtagelsespraksis har visse svagheder, og at for mange uegnede slipper igennem sergentskolen og derfra ud i geledet. Som bekræftelse på dette synspunkt kan nævnes to eksempler.

Fællesorganisationen af Officerer i Hærens medlemsblad Vor Hær rejste for nylig problemet om, hvad man skulle gøre med de sergenter, der var uegnede til at have med mandskab at gøre. Formanden for hærens pædagogiske arbejdsgruppe, oberst Wedell-Wedellsborg, redegjorde i mandags over for Politiken for forsøg med nye retningslinjer for udvælgelse af befalingsmandsemner. Med den højtærede formands tilladelse vil jeg gerne her og senere foretage enkelte citater:

„Med de nye retningslinjer“ — udtalte obersten — „skulle man undgå en alt for personlig påvirket udvælgelse, sådan at forstå, at kompagnichefen ikke går ud fra, at f. eks. en soldat med stor og stærk kæbe, nå ja, han må også have en stor og stærk og god personlighed.“

Den fortolkning, at jeg skulle have givet tilslutning til den meniges hårde karakteristik af de værnepligtige befalingsmænd, kan jeg ikke vedkende mig, og det er beklageligt, at debatten til dels er blevet præget af denne opfattelse. Men jeg har erkendt, at der er noget, der ikke er, som det skal være. Det har i denne forbindelse undret mig, at man i debatten kun udtagelsesvis har hæftet sig ved to væsentlige faktorer,

som jeg fremførte til forståelse af de værnepligtige befalingsmænds problem, nemlig at også de menige kan være nogle hårde negle, og at de værnepligtige befalingsmænd for ofte står uden ældre og mere erfarne befalingsmænds støtte. Det må erindres, at de værnepligtige befalingsmænd er sat på det vel vanskeligste job i forsvaret, nemlig med en begrænset militær lederuddannelse at skulle virke som vejledere og instruktører for værnepligtige, oftest i deres egen aldersklasse. Ingen forventer, at de skal klare den opgave uden støtte fra ældre befalingsmænd. Hvis denne svigter, eller hvis støtten fra de ældre gives i form af misforstået loyalitet nedad — altså dækkende over en værnepligtig befalingsmands eventuelle fejl-greb på den meniges bekostning — kan problemer næppe undgås. Den værnepligtige befalingsmand kan forledes til at træffe underhåndsaftaler med de menige om den for begge parter bekvemteste måde at klare tjenesten på, eller han kan forfalde til anvendelse af hårde metoder. Set på denne baggrund af begrænsede forudsætninger og vanskelige betingelser klarer de fleste værnepligtige befalingsmænd deres job på en meget tilfredsstillende måde.

Mandskabsbehandlingen er i udstrakt grad et klimaproblem. Hvorfor skjule, at forsvaret har et klimaproblem — det har det civile samfund også — men det er mere udpræget i forsvaret, der ifølge sagens natur må bygge på et autoritært princip. De øverste militære myndigheder har både erkendt problemet og i de senere år truffet foranstaltninger til en bedring af klimaet: søværnskommandoen gennem en særlig kursusinstitution og hærskommandoen gennem en pædagogisk arbejdsgruppe, hvis arbejde er ved at tage form som en kursusinstitution, således at hærskommandoen og søværnskommandoen på dette område arbejder efter samme mønster.

Behovet for en særlig indsats er altså erkendt af de højeste militære myndigheder, men jeg føler mig ikke overbevist om, at denne erkendelse er trængt dybt nok ned gennem den militære lagdeling. Problemet bliver mere og mere udpræget, jo nærmere vi kommer geledet.

Jeg vil gerne underbygge denne opfattelse med nogle få kendsgerninger.